

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 218.855 van 11 april 2012
in de zaak A. 197.955/X-14.626.**

In zake : 1. de n.v. GEYSEN HANDELSONDERNEMING
 2. de n.v. VEJOPIROX
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Cies Gysen
 kantoor houdend te 2800 MECHELEN
 Antwerpsesteenweg 16-18
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sven Vernailen
kantoor houdend te 2018 ANTWERPEN
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomende partij :

de n.v. VIA-INVEST VLAANDEREN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Els Empereur
kantoor houdend te 2600 BERCHEM
Uitbreidingstraat 2
bij wie woonplaats wordt gekozen
en
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Barteld Schutyser
kantoor houdend te 1050 BRUSSEL
Louizalaan 106

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 15 oktober 2010, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van 11 maart 2010 van de Vlaamse minister van
Mobiliteit en Openbare Werken waarbij wordt beslist dat in het algemeen belang

voor de herinrichting van de N19 de onroerende goederen op het grondgebied van de gemeente Westerlo, die in het geel werden aangeduid op het plan 16DAG02015200, worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemene nutte, bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 2 april 2010.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 211.995 van 14 maart 2011 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 6 mei 2011. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 3 december 2012.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Julie Lauwers, die loco advocaat Cies Gysen verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Shauna De Leener, die loco advocaat Sven Vernaillen verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Ive Van Giel, die loco advocaten Els Empereur en Barteld Schutyser verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Wat betreft de feiten wordt verwezen naar het tussenarrest nr. 211.995 van 14 maart 2011.

4. Bij arrest nr. 212.394 van 4 april 2011 vernietigt de Raad van State het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (hierna: GRUP) “Op- en Afrittencomplex A13/E313 – N19 te Geel-West”.

Op 24 juni 2011 stelt de Vlaamse regering het voormelde GRUP opnieuw definitief vast.

5. Het bestreden besluit is met de volgende bewoordingen bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 2 april 2010:

“Wegen. - Onteigeningen. - Spoedprocedure

WESTERLO : krachtens het besluit van 11 maart 2010 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken zijn de bepalingen van artikel 5 van de wet van 26 juli 1962 tot instelling van een rechtspleging bij dringende omstandigheden inzake onteigeningen ten algemenen nutte van

toepassing voor de onteigeningen door het Vlaamse Gewest op het grondgebied van de gemeente Westerlo.

Het plan 16DA G 020152 00 ligt ter inzage bij het Agentschap Wegen en Verkeer, afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen, Lange Kievitstraat 111-113, bus 41, 2018 Antwerpen.

Tegen het genoemde ministerieel besluit van 11 maart 2010 kan bij de Raad van State beroep worden aangetekend. Een verzoekschrift moet binnen 60 dagen via een aangetekende brief aan de Raad van State worden toegestuurd”.

Dat besluit luidt als volgt:

“Ministerieel besluit betreffende onteigeningen ten algemenen nutte
DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE
WERKEN

Gelet op de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte, inzonderheid op artikel 5;

Gelet op het decreet van 13 april 1988 tot bepaling van de gevallen en modaliteiten waarbij de Vlaamse regering kan overgaan tot onteigeningen ten algemenen nutte inzake de gewestelijke aangelegenheden;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, inzonderheid op artikel 2, § 6 en artikel 6, 7°;

Overwegende dat de onteigeningen volgens het plan 16DA G 020152 00 nodig zijn voor de herinrichting van de N19 tussen de A13 en grens Geel te Westerlo Oevel;

Overwegende dat de huidige inrichting van het complex 23 ‘Geel-West’ en de kruispunten van de N19 met de op- en afritten en een aantal lokale wegen sinds jaren een probleem vormen op het vlak van verkeersveiligheid en doorstroming;

Overwegende dat met dit project, dat kadert in de aanleg van de Kempense Noord-zuidverbinding, volgende problemen worden opgelost:

Veilige op- en afritten: de bestaande op- en afritten op de E313 worden verlengd en deels vrijliggend aangelegd zodat er meer ruimte is om in te voegen op de snelweg en zodat een eventuele file op de afrit niet terugslaat tot op de snelweg.

Aansluiting van de op- en afritten op de N19: samen met de lokale wegen worden de kruispunten van de N19 met de op- en afritten aangepast om tot een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer te komen. Hiervoor worden er twee grote rotondes aangelegd, één ten noorden van de E313 en één ten zuiden ervan. Langs het volledige traject worden veilige fietspaden met ongelijkvloerse kruisingen voorzien.

Doorstroming van het verkeer op de N19: voor het doorgaand verkeer op de N19 dat dus niet naar Antwerpen of naar de Industriezone tussen kanaal en E313 moet, wordt een brug gebouwd over de noordelijke rotonde. Deze ‘fly-over’ verbindt de brug over het Albertkanaal met die over de E313. Omwille van de doorstroming worden alle nieuwe bruggen, rotondes en

verbindingen uitgevoerd met 2 x 2 rijstroken. Ook de bestaande brug over de E313 wordt dus ontdubbeld.

Vervangen van de brug over het Albertkanaal: de bestaande brug komt aan het einde van haar levensduur en wordt vervangen door een nieuwe brug die rekening houdt met de toekomstige verbreding van het Albertkanaal.

Bevordering alternatieve vervoersmodi: om het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer te stimuleren worden veilige fietspaden en waar mogelijk vrije busbanen aangelegd. Tevens komt er een transferium en carpoolparking om vlot te kunnen wisselen tussen fiets, bus en auto.

Gelet op het feit dat de onteigeningen van de percelen nodig zijn voor de aanleg van de nieuwe infrastructuur waarmee bovenstaande doelstellingen kunnen worden bereikt;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 25 januari 2010;

Gelet op het gunstige advies van de Inspectie van Financiën gegeven op 26 oktober 2009;

BESLUIT:

Enig artikel. In het algemeen belang moeten voor de herinrichting van de N19 de onroerende goederen op het grondgebied van de gemeente Westerlo onmiddellijk in bezit worden genomen. Op het bijgaande plan 16DA G 020152 00, dat de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken heeft gevisieerd, zijn die onroerende goederen geel ingekleurd.

De onroerende goederen, aangeduid op het plan, worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemenen nutte”.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

A. Voorwerp

6. Volgens de tabel der innemingen die hoort bij het onteigeningsplan zijn de verzoekende partijen eigenaars van percelen die zijn gelegen aan de Snelwegstraat 1A te Westerlo en die kadastraal bekend zijn onder sectie C, nrs. 224/g en 169/h. Het betreft de innemingen nrs. 50 en 53. De verzoekende partijen streven de nietigverklaring van het bestreden besluit na voor wat betreft de laatstgenoemde innemingen.

7. In een brief van 23 januari 2011 verzoekt de tussenkommende partij om het annulatieberoep als onontvankelijk te verwerpen. Zij wijst er op dat de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken op 11 augustus 2011

een nieuw onteigeningsbesluit heeft genomen met een - ten opzichte van het bestreden besluit - uitvoeriger motivering inzake de hoogdringendheid en een wijziging van het bij het bestreden besluit goedgekeurde onteigeningsplan voor de innemingen 50, 52 en 53, en dat op basis van deze nieuwe onteigeningsmachtiging de gerechtelijke onteigeningsprocedure is aangevat voor de vrederechter te Westerlo.

Aangezien het nieuwe ministerieel besluit het onteigeningsplan wijzigt met betrekking tot de percelen 50 en 53, die eigendom zijn van de verzoekende partijen, en op zich een nieuwe onteigeningsmachtiging uitmaakt, is het bestreden besluit, aldus de tussenkommende partij, voor wat betreft de percelen 50 en 53 op ondubbelzinnige wijze maar impliciet zeker ingetrokken, waardoor de procedure zonder voorwerp is. De tussenkommende partij meent dat het in kracht van gewijsde karakter van het arrest waarin de Raad van State het beroep zou verwerpen omwille van een dergelijke impliciete intrekking, de verzoekende partijen voldoende juridische zekerheid zou bieden.

De tussenkommende partij voert voorts aan dat de verzoekende partijen, gelet op de impliciete intrekking door het nemen van een nieuwe onteigeningsmachtiging met gewijzigd onteigeningsplan voor de percelen 50 en 53, minstens geen (actueel) belang hebben bij het aanvechten van het bestreden besluit, temeer daar de gerechtelijke onteigeningsprocedure voor de vrederechter is aangevangen.

Ook merkt de tussenkommende partij op dat, ingevolge het inleiden van de gerechtelijke onteigeningsprocedure, de bevoegdheid van de Raad van State om kennis te nemen van het annulatieberoep is uitgesloten aangezien de vrederechter op grond van de onteigeningswet van 26 juli 1962 als opdracht heeft om het voor de onteigening vereiste besluit van de onteigenende overheid zowel op zijn interne als op zijn externe wettigheid te toetsen.

8. De verzoekende partijen hebben op 13 januari 2012 bij de Raad van State een beroep tot nietigverklaring ingediend tegen het nieuwe onteigeningsbesluit van 11 augustus 2011 (zaak A. 203.235/X-14.988). Aangezien hierdoor dat besluit nog niet definitief en onaantastbaar is, kunnen

daaraan geen van de door de tussenkomende partij aangevoerde gevolgen voor de onderhavige procedure worden gekoppeld.

De tussenkomende partij kan zich niet dienstig beroepen op de voor de vrederechter aangevangen gerechtelijke onteigeningsprocedure, aangezien deze procedure betrekking heeft op het onteigeningsbesluit van 11 augustus 2011 en niet op het met het onderhavige beroep bestreden onteigeningsbesluit.

De in randnummer 7 bedoelde excepties worden verworpen.

B. Tijdigheid

Standpunt van de partijen

9. De verzoekende partijen voeren in hun verzoekschrift aan dat ze pas op de ontvangstdatum (12 augustus 2010) van de brief van 10 augustus 2010 van het aankoopcomité kennis hebben kunnen nemen van het vermoedelijke bestaan van het bestreden besluit. Na onmiddellijk het bestaan van een onteigeningsbesluit te hebben geverifieerd en dit besluit te hebben opgevraagd op basis van het decreet op de openbaarheid van bestuur, stellen ze dan op 20 augustus 2010 het bestreden besluit en het bijhorende plan te hebben ontvangen, zodat ze kennis konden nemen van de inhoud ervan.

10. De verwerende partij voert in haar memorie van antwoord in hoofddorde aan, dat de verjaringstermijn aanving op de dag na de bekendmaking bij uittreksel van het bestreden besluit in het Belgisch Staatsblad van 2 april 2010. Die bekendmaking vermeldt duidelijk dat het onteigeningsbesluit en het onteigeningsplan ter inzage liggen bij het Agentschap Wegen en Verkeer en dat binnen 60 dagen bij aangetekend schrijven een verzoekschrift tegen dit ministerieel besluit kan worden ingediend bij de Raad van State.

Ondergeschikt voert de verwerende partij aan dat de verzoekende partijen met de ontvangst op 12 augustus 2010 van de brief van 10 augustus 2010 van het Aankoopcomité een voldoende kennis hadden van het bestaan, de aard en de draagwijdte van het bestreden besluit. Volgens haar ving

de termijn om een enig verzoekschrift in te dienen dan ook ten laatste aan op 13 augustus 2010 en was op het ogenblik van de indiening van het enig verzoekschrift, met name op 15 oktober 2010, de termijn van 60 dagen verstreken.

11. De tussenkomende partij sluit zich aan bij het standpunt van de verwerende partij.

12. De verzoekende partijen stellen in hun memorie van wederantwoord dat een onteigeningsbesluit, zelfs als de toepasselijke reglementering dit niet uitdrukkelijk oplegt, gelet op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur moet worden betekend aan de onteigende, aangezien zo een besluit de rechtstoestand van de betrokkene wijzigt. Enkel de betekening - en dus niet de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad of de feitelijke kennisname van het besluit - kan volgens hen, overeenkomstig artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, de beroepstermijn doen lopen. Deze betekening vond, aldus de verzoekende partijen, slechts plaats op 20 augustus 2010, zodat het enig verzoekschrift van 15 oktober 2010 dan ook tijdig is ingediend.

Beoordeling

13. Het bestreden onteigeningsbesluit bepaalt op individuele wijze een element van de rechtssituatie van de verzoekende partijen, zodat het besluit aan hen slechts kan worden tegengeworpen wanneer het hen individueel en behoorlijk naar vorm ter kennis wordt gebracht, ook al legt geen uitdrukkelijk voorschrift die individuele aanzegging op.

De bekendmaking van het bestreden besluit bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad van 2 april 2010, waarin de geïndiceerde percelen en de redenen van openbaar nutverklaring niet zijn vermeld, betreft niet de vereiste individuele kennisgeving.

Ook de brief van 10 augustus 2010 van het aankoopcomité, waaruit het bestaan van het bestreden besluit niet blijkt, kan niet worden beschouwd als de vereiste individuele aanzegging.

Pas met de voormelde brief van 20 augustus 2010 van de afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen, waarbij een kopie van het bestreden onteigeningsbesluit en het desbetreffend onteigeningsplan is gevoegd, is er sprake van de vereiste betekening van het bestreden besluit aan de verzoekende partijen. Het beroep is dan ook tijdig ingediend.

De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van het eerste middel

Standpunt van de partijen

14. In hun eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 1 van “de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemenen nutte en de concessies voor de bouw van de autosnelwegen”, van de motiveringsplicht “ex artikel 2, 3 en 5” van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: de motiveringswet), van “het beginsel van behoorlijk bestuur en meer in het bijzonder de zorgvuldigheidsplicht (...) (en) het motiveringsbeginsel”, alsook machtsoverschrijding.

Zij stellen onder meer dat in het bestreden besluit niet is gemotiveerd waarom de betrokken onteigening hoogdringend is, zodat er sprake is van een schending van artikel 1 van “de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden” (hierna: de wet van 26 juli 1962) en van de voormelde artikelen van de motiveringswet. Uit de motivering van het bestreden besluit blijkt volgens de verzoekende partijen niet waarom het gebruik van de gewone onteigeningsprocedure het gewenste resultaat niet kan waarborgen. Ze wijzen er hierbij op dat in het bestreden besluit zelf is vermeld dat de huidige inrichtingen al jaren een probleem vormen voor de verkeersveiligheid en de doorstroming, zodat de ingeroepen hoogdringendheid louter het gevolg is van het foutief verzuim van de verwerende partij dat de hoogdringendheid niet kan verantwoorden. Ook het algemeen nut kan, aldus de verzoekende partijen, niet als een rechtvaardiging gelden om, ingeval van gerechtelijke onteigening, de rechtspleging bij hoogdringendheid toe te passen.

15. De verwerende partij stelt in haar memorie van antwoord met betrekking tot de verantwoording van de hoogdringendheid, vooreerst, dat de onhoudbaar gevaarlijke situatie ter hoogte van het complex E 313 wordt vermeld in het bestreden besluit. Voorts wijst zij erop dat er aan complexe infrastructuurwerken verschillende jaren van studiewerk en procedures voorafgaan, dat medio 2008 het referentieontwerp voor het project was afgewerkt, dat de opmaak van de onteigeningsplannen op basis van dat ontwerp veel tijd in beslag nam, dat de onteigeningsplannen begin 2009 af waren en werden overgemaakt aan het aankoopcomité voor het maken van een raming, dat die raming ter goedkeuring werd overgemaakt aan de Inspectie van Financiën en de minister van Begroting, dat dan pas de minister van Openbare Werken het bestreden besluit kon tekenen, en dat het bestreden besluit op 11 maart 2010 werd overgemaakt aan het Agentschap voor Wegen en Verkeer. Ook voert de verwerende partij aan dat de contacten met de verzoekende partijen om tot een oplossing te komen op niets zijn uitgelopen, waardoor behoorlijk wat tijd werd verspild en de onteigeningsprocedure dringender werd. Daarnaast moet, aldus de verwerende partij, worden voldaan aan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om op die manier de files en de daaruit voortvloeiende maatschappelijke en economische kosten te verminderen en op te lossen. De overheid wil de verkeersproblematiek en de daaruit volgende vele ongevallen zo snel als (procedureel) mogelijk oplossen.

Naar de mening van de verwerende partij is de Raad van State bevoegd om in de uitoefening van zijn wettigheidsstoezicht na te gaan of de feiten waarop de overheid steunt reëel zijn en of de beoordeling van de dringende noodzakelijkheid niet tegen elke redelijkheid ingaat, maar niet om in de plaats van de administratieve overheid te oordelen of het algemeen nut al dan niet de onmiddellijke inbezitneming van de te onteigenen goederen vereist.

Uit rechtspraak van de Raad van State blijkt, aldus de verwerende partij, dat zelfs uit een tijdsverloop van twee jaar tussen de voorlopige goedkeuring van een onteigeningsplan en de machtiging tot onteigening, op zich niet kan worden afgeleid dat er op de datum van het machtigingsbesluit geen dringende noodzakelijkheid voorhanden was. De Raad van State heeft volgens de verwerende partij eveneens al geoordeeld dat de

motiveringsplicht niet is geschonden als de verzoekende partij niet op genoegzame wijze de vaststellingen weerlegt die de overheid uit de stukken van het administratief dossier heeft gehaald, en dat moet worden gekeken naar het geheel van de motivering van het bestreden besluit. Voorts vestigt de verwerende partij de aandacht op rechtspraak van de Raad van State waaruit zou blijken dat de bij de wet van 26 juli 1962 ingevoerde spoedprocedure in de praktijk de gewone wijze van onteigening is geworden, terwijl de overige procedures geregeld bij de vroegere wetten nooit meer worden toegepast en dat daaruit volgt dat van de overheid redelijkerwijs niet meer kan worden geëist dat ze op omstandige wijze motiveert waarom ze een procedure volgt die van gemeen recht is geworden.

De verwerende partij benadrukt dat zij onafgebroken voortdurende inspanningen heeft geleverd om via de gebruikelijke procedures van weloverwogen besluitvorming, zo spoedig mogelijk te komen tot een oplossing voor de aanzienlijke problemen die - hoewel ze reeds enige tijd bestaan - gelet op hun zeer ernstige aard, een hoogdringende oplossing vereisen.

16. De tussenkomende partij sluit zich in haar toelichtende memorie aan bij het standpunt van de verwerende partij inzake de verantwoording van de hoogdringendheid.

17. Met betrekking tot de hoogdringendheid van de onteigening stellen de verzoekende partijen nog in hun memorie van wederantwoord dat de hoogdringende procedure de uitzonderingsprocedure blijft, ook al wordt deze in de praktijk meer toegepast dan de gewone procedure. De rechtspraak van de Raad van State die de verwerende partij dienaangaande aanhaalt, is volgens de verzoekende partijen gedateerd. Het verweer van de verwerende partij en de tussenkomende partij is, aldus de verzoekende partijen, voorts louter feitelijk en bevat geen antwoord op de duidelijke juridische stelling dat de hoogdringende procedure voor de vrederechter principieel de uitzonderingsprocedure is.

De verzoekende partijen menen dat het in de lijn ligt van de recente rechtspraak van de Raad van State dat het stilzitten van de onteigenende overheid - zoals in casu - bewijs levert van het gebrek aan hoogdringendheid.

Hierbij voeren zij aan dat rechtspraak en rechtsleer de mening zijn toegedaan dat, wanneer de overheid zonder enige geldige reden een lange termijn heeft laten verlopen sinds de gebeurtenissen die onteigening rechtvaardigen, het gebruik van de hoogdringende procedure niet meer mogelijk is. Het staat, aldus de verzoekende partijen, dan ook vast dat de beoordeling door de verwerende partij dat de onmiddellijke inbezitneming onontbeerlijk is - en dat de hoogdringende procedure moet worden gevolgd - niet (afdoende) gemotiveerd en kennelijk onredelijk is.

18. In haar laatste memorie stelt de verwerende partij dat het standpunt van de verzoekende partijen dat de onteigening al jaren geleden had moeten en kunnen worden ingeleid aangezien de betrokken verkeersproblematiek al jaren zou bestaan, al te eenvoudig is en zelfs stilaan leidt tot absurde conclusies. Immers, als de onteigeningen voor zulk een complex en groot project reeds zouden geschieden ten tijde van de eerste denkoefeningen van oplossing, zou men aan de onteigenende instantie gaan verwijten dat de onteigening onwettig is, omdat op dat ogenblik nog niet concreet genoeg zou kunnen worden aangetoond en vaststaan dat de realisatie van de werken en de herinrichting van de kruispunten daadwerkelijk de onteigening van de betrokken percelen zouden noodzaken. Als, zoals in casu, de hoogdringendheid van de inbezitneming vaststaat van bij het begin, maar door de onteigenende overheid eerst het project tot op perceelsniveau wordt uitgewerkt en de noodzakelijkheid van de onteigening van de percelen tot op perceelsniveau komt vast te staan vooraleer de onteigeningsprocedure daadwerkelijk aan te vatten, gaat men dan verwijten dat de onteigenende overheid reeds veel eerder had moeten onteigenen? Zulke argumentatie lijkt, aldus de verwerende partij, als het ware het verhaal van de kip of het ei. Volgens die strikt formele argumentatie wordt, aldus de verwerende partij, een toepassing van de onteigeningsprocedure bij hoogdringende omstandigheden als het ware uitgehold.

19. In haar laatste memorie stelt de tussenkomende partij dat het voor zich spreekt dat in bepaalde aangelegenheden - zoals in casu verkeersveiligheid, doorstromingsproblemen, een brug die aan het einde van haar

levensduur is en dringend moet worden vervangen en dergelijke - de hoogdringendheid evidentier en aannemelijker is en een beperktere motivering vereist dan in andere aangelegenheden.

Volgens de tussenkomende partij blijkt uit het geheel van de motivering, gesteund op het administratief dossier, waarom de onteigening bij hoogdringendheid moet gebeuren. De infrastructuurwerken waarvoor het bestreden besluit in onteigening voorziet, zijn essentieel om een oplossing te bieden inzake verkeersveiligheid. Gelet op de structureel onveilige situatie, die elke dag gevaar oplevert voor mensenlevens en aanzienlijk hiermee gepaard gaand menselijk leed, en daarnaast ook de economische impact op de bedrijven, blijkt uit de motieven van het bestreden besluit, zoals eveneens weergegeven in het administratief dossier, dat een oplossing voor deze problemen hoogdringend is. Elke dag dat wordt gewacht om aan deze problemen van verkeersveiligheid tegemoet te komen is een dag te veel. De verwerende partij heeft, aldus de tussenkomende partij, al het mogelijke gedaan, gelet op de vereiste daartoe bestaande procedures en de complexiteit van het project, om de noodzakelijke oplossingen zo spoedig mogelijk te kunnen doorvoeren. De onteigening betekent een noodzakelijke stap aan het einde van dit proces. De stedenbouwkundige vergunning werd verleend. De werken kunnen worden uitgevoerd. Bovendien zou het volgen van de niet hoogdringende onteigeningsprocedure op grond van de wet van 1835 een enorm uitstel betekenen van jaren voor wat betreft de uitvoering van het project, terwijl enkel de hoogdringende onteigening op grond van de wet van 1962 volgens de tussenkomende partij kan toelaten dat de oplossingen zo spoedig mogelijk worden doorgevoerd.

Hierbij wijst de tussenkomende partij er in een paginalange uiteenzetting op dat in het administratief dossier (o.a. de projectnota) omstandig de problemen die voortvloeien uit de bestaande toestand worden omschreven alsook de vooropgestelde doelstellingen, dat het bestreden besluit een essentieel component uitmaakt van het betrokken project, dat uit het procesverloop (met voortraject vanaf het voorjaar 1999) blijkt dat de verwerende partij aanhoudend streeft naar een hoogdringende oplossing, en dat bij het volgen van de gewone onteigeningsprocedure nog veel meer mensen slachtoffer zouden worden van de

verkeersveiligheidsproblematiek, de wegen zouden dreigen dicht te slibben en mogelijk gevaar zou dreigen voor het aftakelen van de brug.

Beoordeling

20.1. In de aanhef van het bestreden besluit wordt verwezen naar het decreet van 13 april 1988 tot bepaling van de gevallen en de modaliteiten waarbij de Vlaamse Regering kan overgaan tot onteigeningen ten algemenen nutte inzake gewestelijke aangelegenheden. Artikel 4 van dit decreet bepaalt dat “onteigeningsmachtigingen zullen verleend worden met overeenkomstige toepassing van de regels en procedures voorgeschreven bij de inzake onteigeningen geldende wetgeving”. Het decreet laat dus de mogelijkheid open om te opteren voor de “gewone” onteigeningsprocedure of voor de procedure bij hoogdringende omstandigheden. De gewone onteigeningsprocedure is terug te vinden in de wet van 17 april 1835 op onteigeningen ten algemenen nutte en in de wet van 27 mei 1870 houdende vereenvoudiging van de formaliteiten bij onteigening ten openbare nutte. De procedure bij hoogdringende omstandigheden is terug te vinden in de wet van 26 juli 1962. In het bestreden besluit wordt toepassing gemaakt van deze laatstgenoemde wet. In de aanhef van het bestreden besluit wordt er immers naar verwezen.

Het bestreden besluit valt voorts onder het toepassingsgebied van de motiveringswet.

20.2. Luidens artikel 1 van de wet van 26 juli 1962 kan de onteigening slechts geschieden “wanneer de Koning vaststelt dat de onmiddellijke inbezitneming van een of meer onroerende goederen ten algemenen nutte onontbeerlijk is”.

De artikelen 2 en 3 van de motiveringswet bepalen dat eenzijdige rechtshandelingen met individuele strekking die uitgaan van een bestuur en die beogen rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur, uitdrukkelijk moeten worden gemotiveerd, dat in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moeten worden vermeld die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat deze afdoende moeten zijn. Artikel 5 van

die wet bepaalt dat dringende noodzakelijkheid het bestuur niet ontslaat van de plicht zijn handelingen uitdrukkelijk te motiveren.

Gelet op de voormelde bepalingen moet het bestreden besluit op afdoende wijze zijn gemotiveerd, zowel voor wat betreft het algemeen nut van de onteigening, als voor wat betreft de vereiste hoogdringendheid. De redenen om toepassing te maken van de uitzonderingsprocedure van de wet van 26 juli 1962, die een geringere rechtsbescherming biedt dan bij de gewone onteigeningsprocedure van de onteigeningswetten van 17 april 1835 en 27 mei 1870, moeten op grond van de motiveringswet in het bestreden onteigeningsbesluit zelf uitdrukkelijk zijn opgenomen. Er kan enkel met die redengeving rekening worden gehouden.

21. De motivering van het bestreden besluit blijkt beperkt te zijn tot de redenen die het algemeen nut van de voorgenomen onteigening zouden kunnen verantwoorden. De vraag of de onteigening het algemeen nut beoogt, staat evenwel los van de vraag of de onteigening hoogdringend is. Het bestreden besluit bevat geen overwegingen die aantonen in welke mate de bedoelde onroerende goederen “onmiddellijk” in bezit moeten worden genomen. Wel stelt het bestreden besluit dat “de huidige inrichting van het complex 23 ‘Geel-West’ en de kruispunten van de N19 met de op- en afritten en een aantal lokale wegen sinds jaren een probleem vormen op het vlak van verkeersveiligheid en doorstroming”. Deze overweging is dermate vaag dat ze bezwaarlijk kan worden aangemerkt als een voldoende grond en een afdoende verantwoording om de hoogdringendheidsprocedure van de wet van 26 juli 1962 toe te passen.

Er wordt bijgevolg niet aangetoond dat de onmiddellijke inbezitneming van de betrokken onroerende goederen door de overheid onontbeerlijk was, zoals vereist is om toepassing te kunnen maken van de procedure bedoeld in de wet van 26 juli 1962. Het bestreden besluit miskent dan ook artikel 1 van deze wet. Het ontbreken van een dergelijke motivering komt bovendien neer op een schending van de motiveringswet.

Voor zover de verwerende partij voor het eerst in de procedurestukken in de onderhavige zaak redenen aanvoert ter onderbouwing van de hoogdringendheid van de betrokken onteigening, is dit niet van aard om

afbreuk te doen aan de voormelde vaststellingen, aangezien er enkel rekening kan worden gehouden met de in het bestreden besluit vermelde redengeving.

Het middel is gegrond.

VI. Verzoek tot heropening van de debatten

22. Met een brief van 2 maart 2012 vraagt de tussenkomende partij om de debatten te heropenen “wegens een nieuw feit van overwegend belang”. De tussenkomende partij wijst op het besluit van de Vlaamse minister van openbare werken van 24 februari 2012 waardoor het bestreden besluit voor wat betreft de innemingen nrs. 50 en 53 wordt ingetrokken. De tussenkomende partij verzoekt de debatten te heropenen zodat zou kunnen worden vastgesteld dat, als gevolg van het intrekkingbesluit, de verzoekende partijen geen belang meer hebben bij hun beroep, dan wel dat het beroep onontvankelijk is omdat de procedure geen voorwerp meer heeft.

23. Met een brief van 19 maart 2012 verzetten de verzoekende partijen zich tegen de heropening van de debatten. Zij voeren onder meer aan dat het intrekkingbesluit van 24 februari 2012 onwettig is.

24. De termijn voor het instellen van een beroep bij de Raad van State tegen het besluit van 24 februari 2012 loopt nog. Het feit dat het laatstgenoemde besluit nog niet definitief en onaantastbaar is, verantwoordt de verwerping van het verzoek tot heropening van de debatten.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van 11 maart 2010 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken waarbij wordt beslist dat in het algemeen belang voor de herinrichting van de N19 de onroerende goederen op het grondgebied van de gemeente Westerlo, die in het geel werden aangeduid op het plan 16DAG02015200, worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij

hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemene nutte, in zoverre het de kadastrale percelen sectie C, nr. 224/g en 169/h (innemingen nrs. 50 en 53) betreft.

De Raad van State verwerpt het beroep voor het overige.

2. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring, begroot op 700 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van elf april 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Johan Bovin,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Roger Stevens